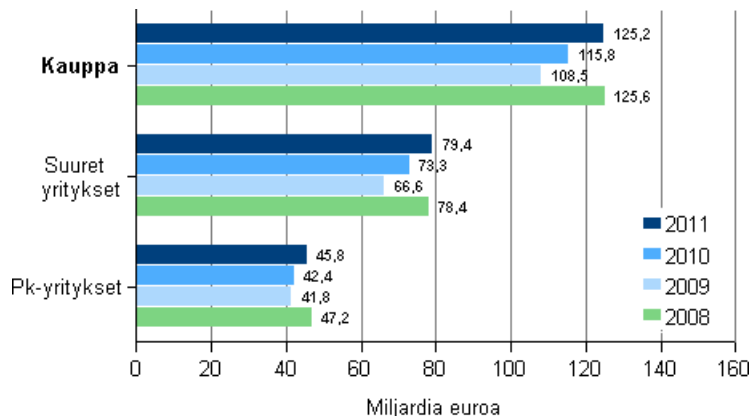

Kaupan tilinpäätöstilasto 2011

Kaupan liikevaihto kasvoi 8,1 prosenttia vuonna 2011

Kaupan yritysten liikevaihto oli Tilastokeskuksen mukaan 125,2 miljardia euroa vuonna 2011. Liikevaihtoa kertyi 9,4 miljardia euroa edellisvuotista enemmän. Vaikka liikevaihto edelleen koheni, jäi se silti hieman taantumaa edeltäneen huippuvuoden 2008 tasosta. Kaupassa toimi 46 000 yritystä ja ne työllistivät 255 900 henkilöä. EU:n määritelmän mukaisia pk-yrityksiä oli 45 000. Ne keräsivät 37 prosenttia kaupan liikevaihdosta ja niissä työskenteli 55 prosenttia kaupan henkilöstöstä.

Kaupan liikevaihto suuruusluokittain 2008-2011

Kaupan kannattavuus koheni hieman edellisestä vuodesta myyntikateprosenttia lukuun ottamatta. Myyntikateprosentti, joka heikkeni vajaalla prosenttiyksiköllä, oli 21,9 prosenttia liikevaihdosta. Sen sijaan nettotulosta nosti kaupassa rahoitustuottojen kasvu, rahoituskulujen ja tuloverojen vuosimuutosten jäädessä maltillisiksi. Myös satunnaiset tuotot kasvoivat 207 miljoonalla eurolla vuotta aiemmasta, mikä vaikutti myönteisesti kokonaistulokseen. Tilikauden tulos 3,3 miljardia euroa oli 2,6 prosenttia liiketoiminnan tuotoista.

Tiedot perustuvat verohallinnon elinkeinoveroaineistoihin. Tietoja on täydennetty Tilastokeskuksen omalla kyselyllä ja virallisilla tilinpäätöstiedoilla.

Sisällys

Kauppa 2011.....	3
1. Liikevaihto.....	3
2. Kannattavuus.....	4
3. Rahoitus.....	6
4. Investoinnit.....	7
5. Henkilöstö.....	7
6. Päivittäistavarakauppa.....	8

Kuviot

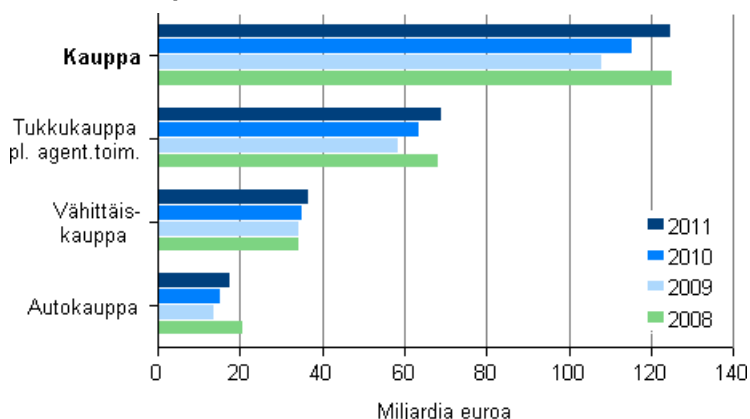
Kuvio 1. Kaupan liikevaihto toimialoittain 2008-2011.....	3
Kuvio 2. Kaupan liikevaihdon muutos toimialoittain 2011.....	3
Kuvio 3. Kaupan liikevaihto suuruusluokittain 2006–2011.....	4
Kuvio 4. Kaupan kannattavuus 2000-2011.....	4
Kuvio 5. Kaupan myyntikate 2009-2011, pk- ja suuret yritykset.....	5
Kuvio 6. Autokaupan kannattavuus 2009-2011.....	5
Kuvio 7. Tukkukaupan kannattavuus 2006-2011.....	5
Kuvio 8. Vähittäiskaupan kannattavuus 2006-2011.....	6
Kuvio 9. Kaupan toimialojen oma pääoma ja vieras pääoma 2011.....	6
Kuvio 10. Kaupan omavaraisuusaste 2006-2011, pk- ja kaikki yritykset.....	6
Kuvio 11. Kaupan aineelliset investoinnit 2006-2011, pk- ja kaikki yritykset.....	7
Kuvio 12. Kaupan henkilöstö toimialoittain 2011, pk- ja kaikki yritykset.....	8
Kuvio 13. Kaupan liikevaihto/henkilöstö toimialoittain 2010-2011.....	8
Kuvio 14. Vähittäis- ja päivittäistavarakaupan myyntikate 2006–2011	9
Tietojen tarkentuminen.....	10
Kaupan tilinpäätöstilaston laatuseloste.....	11

Kauppa 2011

1. Liikevaihto

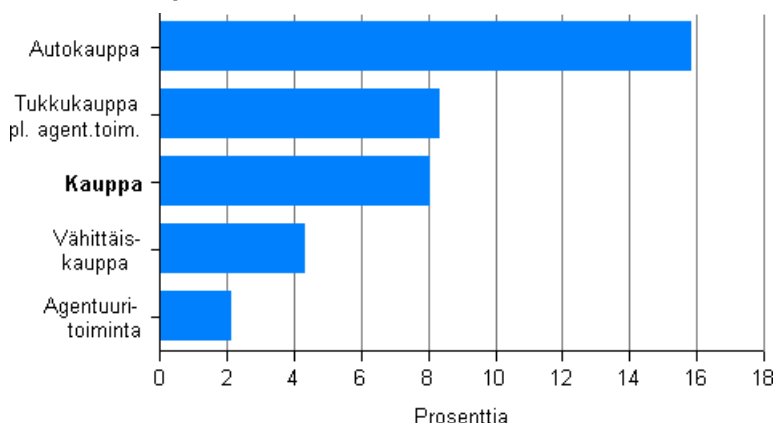
Kaupan yritysten liikevaihto oli Tilastokeskuksen mukaan 125,2 miljardia euroa vuonna 2011. Liikevaihto kasvoi edellisestä vuodesta 9,4 miljardia euroa eli 8,1 prosenttia. Vaikka liikevaihto edelleen koheni, jäi se silti hieman taantumaa edeltäneen huippuvuoden 2008 tasosta. Kaupassa toimi 46 000 yritystä ja ne työllistivät 255 900 henkilöä. Yritysten määrä väheni 300, sen sijaan henkilöstön määrä kasvoi 4 300 henkilöllä. EU:n määritelmän mukaisia pk-yrityksiä oli 45 000. Ne keräsivät 37 prosenttia kaupan liikevaihdosta ja niissä työskenteli 55 prosenttia kaupan henkilöstöstä.

Kuvio 1. Kaupan liikevaihto toimialoittain 2008-2011

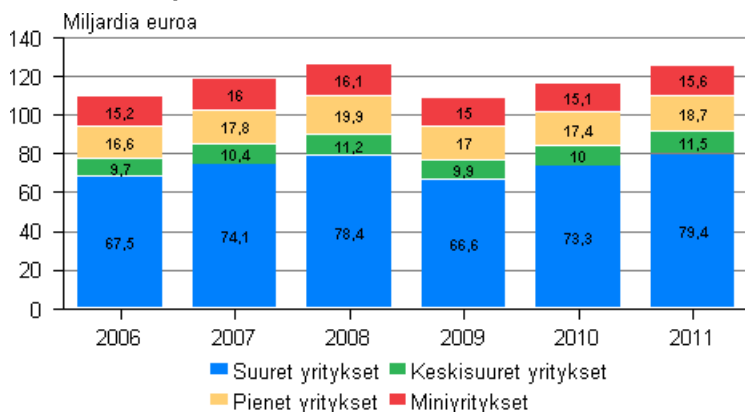
Kaupan liikevaihdon kasvusta autokaupan osuus oli 2,4 miljardia euroa, tukkukaupan 5,4 ja vähittäiskaupan 1,6 miljardia euroa. Autokaupassa vuoden 2009 luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia vuoden 2008 lukujen kanssa. Liikevaihdon jyrkkään heikkenemiseen vuonna 2009 vaikuttivat yleinen taantuma, autoverolain muutos ja rakenteelliset muutokset.

Kuvio 2. Kaupan liikevaihdon muutos toimialoittain 2011

Kaupan pk-yritysten liikevaihto nousi 45,8 miljardiin euroon vuonna 2011. Liikevaihto parani 3,4 miljardia euroa edellisestä vuodesta. Suurten yritysten liikevaihto kasvoi peräti 6,1 miljardia euroa edellisvuodesta, nousten 79,4 miljardiin.

Kuvio 3. Kaupan liikevaihto suuruusluokittain 2006–2011

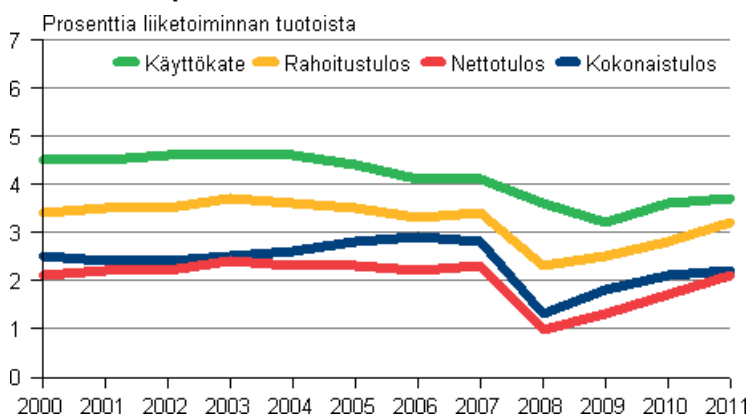

2. Kannattavuus

Kaupan myyntikateprosentti heikkeni vajaalla prosenttiyksiköllä ja oli 21,9 prosenttia liikevaihdosta. Sen sijaan rahoitus- ja nettotulosprosentit kohenivat hieman ja olivat 3,2 ja 2,1 prosenttia liiketoiminnan tuotoista. Euromääräisesti tarkasteltuna kaikki kaupan lasketut välitulokset kohenivat edellisestä vuodesta. Varsinaisen toiminnan kulujen jälkeen jäi pääoma- ja rahoituskulujen kattamiseen 4,7 miljardia euroa käyttökatetta. Tilikauden tulosta kaupalle jäi 3,3 miljardia euroa eli 2,6 prosenttia liiketoiminnan tuotoista.

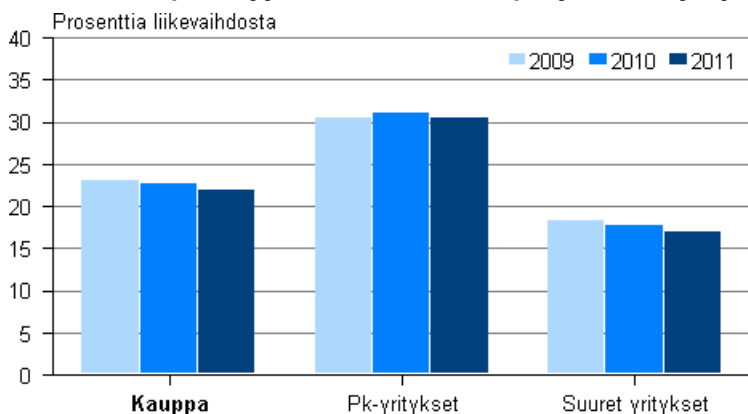
Nettotulosta nosti kaupassa rahoitustuottojen voimakas kasvu, rahoituskulujen ja tuloverojen vuosimuutosten jäädessä maltillisiksi. Myös satunnaiset tuotot kasvoivat 207 miljoonalla eurolla vuotta aiemmasta, mikä vaikutti myönteisesti kokonaistulokseen.

Kuvio 4. Kaupan kannattavuus 2000-2011

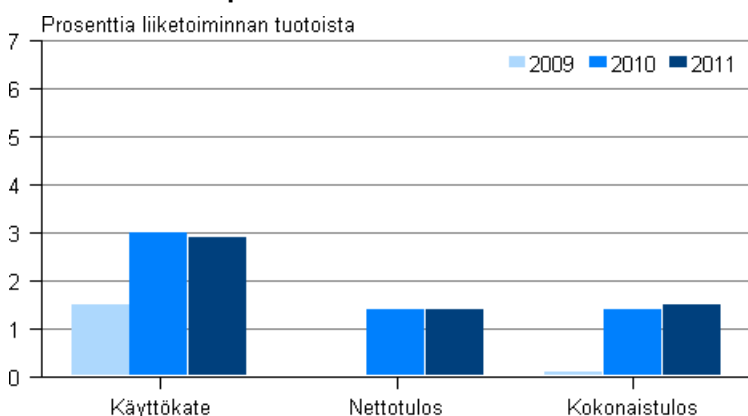
Kaupan pk-yritysten kannattavuus säilyi edellisvuoden tasolla. Vaikka pk-sektorin liikevaihto oli 37 prosenttia kaupan liikevaihdosta, keräsi se kuitenkin yli puolet kaupan myyntikatteesta ja 46 prosenttia tilikauden tuloksesta. Voittoa kaupan pk-yritykset saivat 1,5 miljardia euroa, mikä oli 3,2 prosenttia liiketoiminnan tuotoista.

Kuvio 5. Kaupan myyntikate 2009-2011, pk- ja suuret yritykset

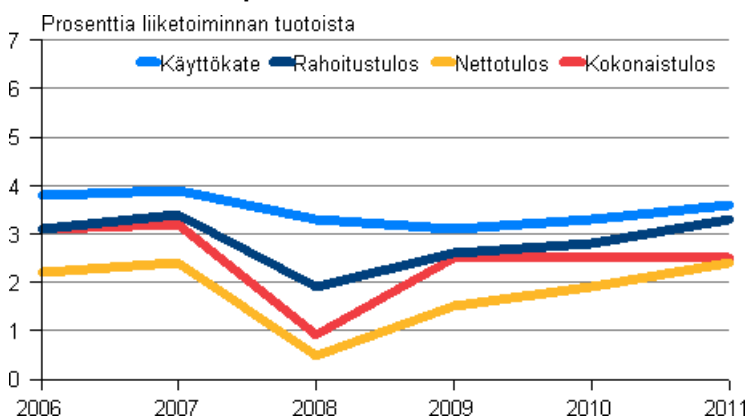
Autokaupan liikevaihdon vahva kasvu edellisvuodesta oli 2,4 miljardia euroa, liikevaihdon noustessa 17,8 miljardiin euroon. Kuitenkin myyntikate koheni edellisvuodesta vain 252 miljoonaa euroa ja sitä kertyi autokaupalle 3,4 miljardia euroa. Myyntikateprosentti heikkeni 1,4 prosenttiyksikköä ja oli 18,9 prosenttia liikevaihdosta. Liike- ja nettotulos sekä tilikauden tulos kohenivat kaikki euromääräisesti, mutta prosentuaalisesti ne pysyivät edellisen vuoden tasolla 2,1, 1,4 ja 2,3 prosentissa liiketoiminnan tuotoista.

Kuvio 6. Autokaupan kannattavuus 2009-2011

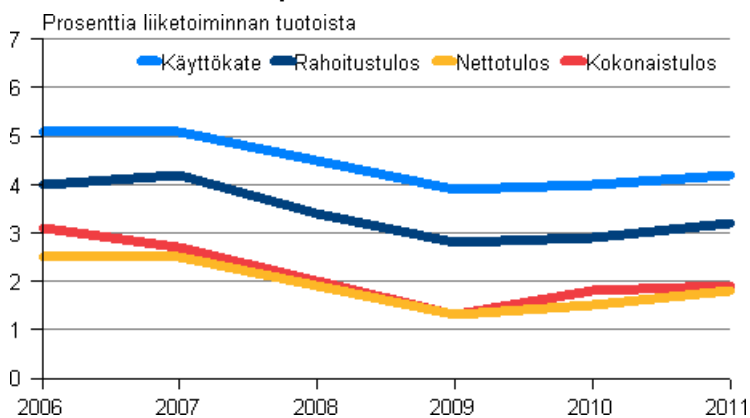
Tukkukaupan 17,3 prosentin myyntikate koheni 0,6 miljardia euroa edellisestä vuodesta ja nousi 12 miljardiin euroon. Pääoma- ja rahoituskulujen kattamiseen jäi 2,5 miljardia euroa käyttökate, mikä oli 3,6 prosenttia liiketoiminnan tuotoista. Voittoa tukkukaupalle jäi 1,8 miljardia euroa.

Kuvio 7. Tukkukaupan kannattavuus 2006-2011

Vähittäiskaupan kannattavuus säilyi edellisen vuoden tasolla. Myyntikate, joka heikkeni 0,4 prosenttiyksikköä, oli 30,2 prosenttia liikevaihdosta. Käyttökate vähittäiskaupalle jäi 1,6 miljardia euroa eli 4,2 prosenttia liikevoiminnan tuotoista. Voitto 0,9 miljardia euroa oli 2,5 prosenttia tuotoista.

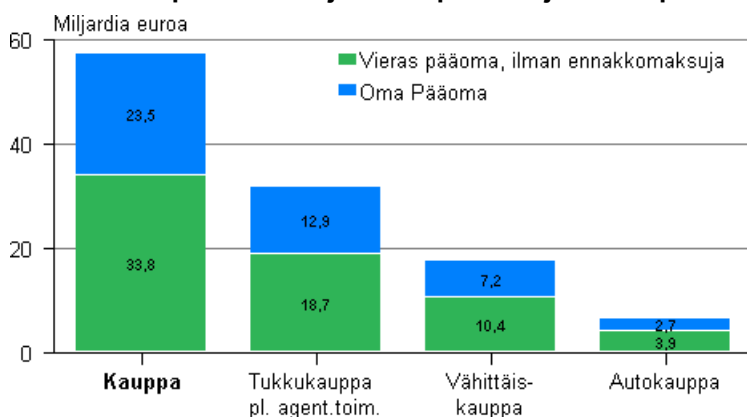
Kuvio 8. Vähittäiskaupan kannattavuus 2006-2011

3. Rahoitus

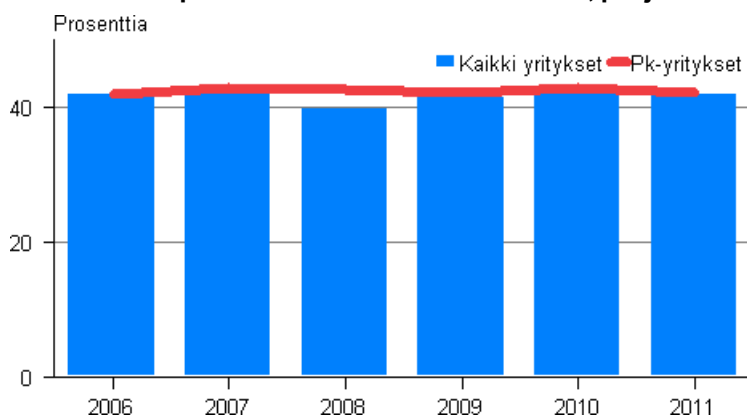
Kaupan tase nousi 56,5 miljardista 59,2 miljardiin euroon. Kokonaispääomalle kauppa sai tuottoa 7,3 prosenttia.

Kuvio 9. Kaupan toimialojen oma pääoma ja vieras pääoma 2011

Rahoitusasema koheni hieman kaupassa. Omavaraisuusaste nousi 42 prosenttiin taseesta ja kokonaisvelat suhteessa liikevaihtoon supistuivat prosenttiyksiköllä ja olivat 27,3 prosenttia vuonna 2011.

Kuvio 10. Kaupan omavaraisuusaste 2006-2011, pk- ja kaikki yritykset

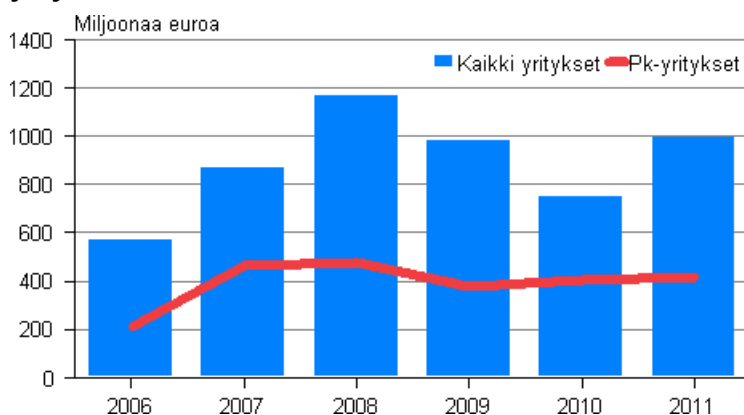
Kaupan pk-yritysten tase oli 35 prosenttia kaupan taseesta ja se nousi 21 miljardiin euroon vuonna 2011. Omavaraisuusaste oli 42,2 prosenttia taseesta ja kokonaisvelat suhteessa liikevaihtoon olivat 26,8 prosenttia. Sekä omavaraisuus että kokonaisvelat pienenevät vajaalla prosenttiyksiköllä edellisestä vuodesta.

Auto-, tukku- ja vähittäiskaupan kokonaisvelat suhteessa liikevaihtoon supistuivat. Autokaupan kokonaisvelat vähenivät 1,7 prosenttiyksiköllä ja olivat 22,3 prosenttia liikevaihdosta. Tukku- ja vähittäiskaupassa kokonaisvelat pienenevät vajaalla prosenttiyksiköllä ja olivat 27,1 ja 28,5 prosenttia liikevaihdosta. Omavaraisuusaste autokaupassa putosi 41,5 prosenttiin, tukkukaupan omavaraisuusaste säilyi edellisvuoden tapaan 41,8 prosentissa ja vähittäiskaupassa se nousi hieman, ollen 42,6 prosenttia taseesta.

4. Investoinnit

Kaupan aineelliset investoinnit olivat 994 miljoonaa euroa vuonna 2011. Kaupassa investoitiin 242 miljoonaa euroa enemmän kuin vuotta aiemmin. Liikevaihtoon suhteutettuna investoinnit olivat 0,8 prosenttia.

Kuvio 11. Kaupan aineelliset investoinnit 2006-2011, pk- ja kaikki yritykset

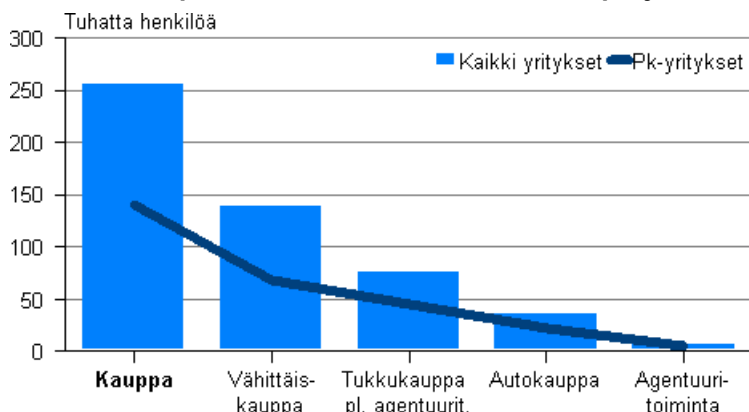

Pk-yritykset kattoivat kaupan aineellisista investoinneista hieman yli 40 prosenttia.

5. Henkilöstö

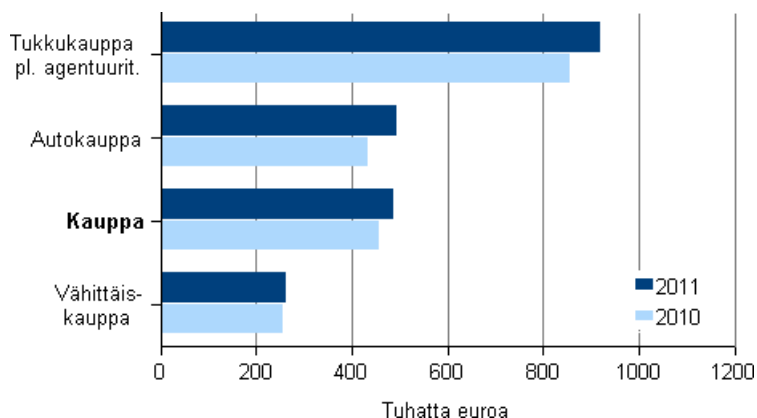
Kaupan palkat ja muut henkilösivukulut lisääntyivät edellisvuodesta yhteensä 0,5 miljardia euroa. Vuonna 2011 henkilöstökuluja maksettiin 10,1 miljardia euroa. Liikevaihtoon suhteutettuna henkilöstökulut veivät 8,1 prosenttia. Pk-yrityksissä työskenteli 55 prosenttia kaupan henkilöstöstä. Henkilöstön määrä kasvoi pk-sektorilla 3800 henkilöllä edellisestä vuodesta, suurten yritysten työllistäessä runsaat 400 henkilöä edellisvuotista enemmän.

Kuvio 12. Kaupan henkilöstö toimialoittain 2011, pk- ja kaikki yritykset

Autokaupassa työskenteli 14 prosenttia, tukkukaupassa 30 ja vähittäiskaupassa 54 prosenttia kaupan henkilöstöstä. Agentuuritoiminta työllisti loput 2 prosenttia. Henkilöstön määrä kasvoi kaikilla kaupan alatoimialoilla.

Kuvio 13. Kaupan liikevaihto/henkilöstö toimialoittain 2010-2011

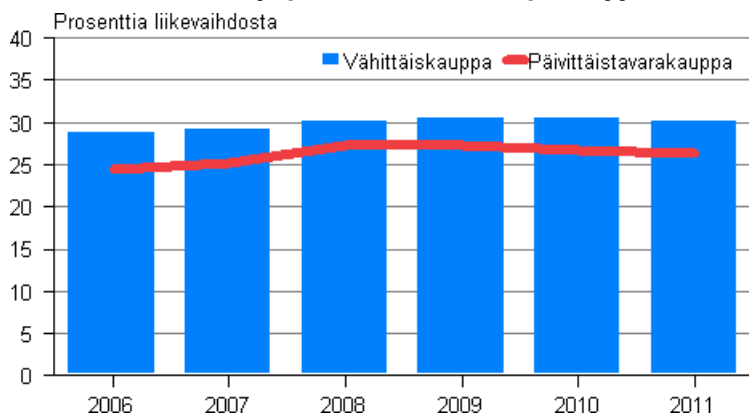

Jalostusarvoa kaupalle kertyi 15,3 miljardia euroa, mikä oli miljardi euroa enemmän kuin vuonna 2010. Siitä kului henkilöstökulujen kattamiseen 66 prosenttia. Kaupan pk-yritykset keräsivät hieman yli puolet kaupan jalostusarvosta.

6. Päivittäistavarakauppa

Päivittäistavarakauppa kattoi 16 prosenttia vähittäiskaupan yrityksistä, 35 prosenttia henkilöstöstä ja 42 prosenttia liikevaihdosta. Päivittäistavarakaupassa toimi 3500 yritystä, jotka keräsivät liikevaihtoa 15,7 miljardia euroa vuonna 2011. Yritysten määrä supistui 100 yrityksellä edellisestä vuodesta, sen sijaan liikevaihto kasvoi 0,6 miljardia euroa.

Kuvio 14. Vähittäis- ja päivittäistavarakaupan myyntikate 2006–2011

Myyntikateprosenttia lukuun ottamatta päivittäistavarakaupan kannattavuus koheni hieman vuotta aiemmasta. Voittoa päivittäistavarakaupalle jäi 365 miljoonaa euroa, mikä oli 2,3 prosenttia liiketoiminnan tuotoista.

Päivittäistavarakaupan rahoitusasema vahvistui. Omavaraisuusaste koheni 1,2 prosenttiyksikköä, nousten 55 prosenttiin taseesta. Kokonaisvelat sen sijaan supistuivat 0,9 prosenttiyksikköä ollen 19,3 prosenttia suhteessa liikevaihtoon.

Tietojen tarkentuminen

Tietojen tarkentuminen ennakko ja lopullisen tilaston välillä □

Toimiala ja muuttuja		Ennakko 2011, miljoonaa euroa	Lopullinen 2011, miljoonaa euroa	Muutosprosentti
G Kauppa	Liikevaihto	124 999,1	125 213,4	0,2
	Tuotot yhteensä	126 752,3	126 963,7	0,2
	Käyttökate	4 729,6	4 733,4	0,1
	Nettotulos	2 660,6	2 667,5	0,3
	Aineelliset investoinnit	1 020,0	993,4	-2,6
	Jalostusarvo	15 299,4	15 314,0	0,1
45 Autokauppa	Liikevaihto	17 786,1	17 817,0	0,2
	Tuotot yhteensä	17 944,0	17 974,5	0,2
	Käyttökate	518,6	519,0	0,1
	Nettotulos	251,7	250,2	-0,6
	Aineelliset investoinnit	116,5	107,5	-7,8
	Jalostusarvo	2 120,8	2 127,3	0,3
462-9 Tukkukauppa	Liikevaihto	69 360,4	69 367,4	0,0
	Tuotot yhteensä	70 520,2	70 526,3	0,0
	Käyttökate	2 500,5	2 508,4	0,3
	Nettotulos	1 648,9	1 667,5	1,1
	Aineelliset investoinnit	457,5	451,2	-1,4
	Jalostusarvo	6 602,6	6 599,7	-0,0
47 Vähittäiskauppa	Liikevaihto	36 829,8	36 950,6	0,3
	Tuotot yhteensä	37 220,3	37 342,2	0,3
	Käyttökate	1 569,0	1 572,1	0,2
	Nettotulos	673,5	671,2	-0,3
	Aineelliset investoinnit	410,6	402,3	-2,0
	Jalostusarvo	6 135,1	6 150,0	0,2

Kaupan tilinpäätöstilaston laatuseloste

1. Tilastotietojen relevanssi

Tilinpäätöstilasto kuvaa yritystoiminnan tuloksen muodostumista, kannattavuutta sekä taseen rakennetta toimialoittain ja suuruusluokittain.

Tilastoyksikkönä on yritys. Valtion ja kuntien liikelaitokset sisältyvät aineistoon. Kuvausalueen ulkopuolelle jäävät julkisen sektorin viranomaisyksiköt, voittoa tavoittelemattomat yhteisöt, rahoitus ja vakuutus toiminta sekä ne maatilatalouden yksiköt, jotka eivät toimi työnantajina. Yksilöivänä tunnuksena on yrityksen liike- ja yhteisötunnus eli y-tunnus.

Tilasto sisältää tuloslaskelma- ja tasetiedot pääkohdittain, näistä lasketut kannattavuuden ja vakavaraisuuden keskeiset tunnusluvut sekä henkilöstön lukumäärän. Lisäksi tilasto sisältää yritysten perus- ja luokittelutietoja, jotka saadaan Tilastokeskuksen yritysrekisteristä. Tilaston tiedot muodostavat yhtenäisen aikasarjan 2006 - 2011.

Tilasto sisältää myös liikevaihdon ja kulujen erittelytietoja. Kulujen erittelyt koskevat tuloslaskelman eriä aineet ja tarvikkeet, ulkopuoliset palvelut ja liiketoiminnan muut kulut. Nämä tiedot julkaistaan STATFIN-palvelutietokannassa omina tauluinaan.

Tilastotietoja käytetään Suomen yrityssektorin rakenteiden, kannattavuuden ja kehityksen analysointiin ja seurantaan. Tietojen suurimpia käyttäjiä ovat elinkeinoelämän edustajat, tutkimuslaitokset, julkinen hallinto ja kansainväliset tahot kuten Euroopan komissio ja OECD. Tilastojen käyttöä ja luovuttamista koskevat yleiset salaussäännöt.

Tuloslaskelma

Tuloslaskelma esitetään ryhmiteltynä siten, että siitä käy ilmi tuloksen muodostumisen kannalta keskeiset erät: käyttökate, liikevoitto, nettotulos ja kokonaistulos. Käyttöomaisuuden myynti- ja fuusiovoitot sekä myynti- ja fuusiotappiot esitetään satunnaisina erinä. Ennen käyttökatetta esitetty laskennallinen palkkorjaus oikaistaan satunnaisten erien jälkeen ennen tilikauden tulosta. Tilikauden tulos on virallisen tuloslaskelman mukainen.

Tunnusluvut

Tunnusluvut on laskettu Yritystutkimusneuvottelukunnan ohjeita noudattaen niin pitkälle kuin se on tietosisällön puolesta mahdollista.

Liiketoiminnan laajuutta kuvaavat tunnusluvut

Liiketoiminnan tuotot yht. = Liikevaihto + liiketoiminnan muut tuotot - käyttöomaisuuden myyntivoitot - fuusiovoitot

Jalostusarvo = Käyttökate + henkilöstökulut yhteensä

Aineelliset nettoinvestoinnit = Aineellisten hyödykkeiden lisäykset - vähennykset

Kannattavuutta kuvaavat tunnusluvut

$$\text{Käyttökate - \%} = \frac{\text{Käyttökate}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \times 100$$

$$\text{Nettotulos - \%} = \frac{\text{Nettotulos}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \times 100$$

$$\text{Kokonaistulos - \%} = \frac{\text{Kokonaistulos}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \times 100$$

$$\text{Rahoitustulos - \%} = \frac{\text{Käyttökate} + \text{rahoitustuotot} - \text{rahoituskulut} - \text{verot}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \times 100$$

$$\text{Kokonaispääoman tuotto - \%} = \frac{\text{Nettotulos} + \text{rahoituskulut} + \text{verot}}{\text{Taseen loppusumma}} \times 100$$

Tehokkuutta kuvaavat tunnusluvut

Liikevaihto / henkilöstö

Rahoitusta kuvaavat tunnusluvut

$$\text{Omavaraisuusaste} = \frac{\text{Oma pääoma} + \text{tilinpäättösiirtojen kertymä}}{\text{Tase - saadut ennakkomaksut}} \times 100$$

$$\text{Kokonaisvelat / liikevaihto} = \frac{\text{Vieras pääoma yhteensä - saadut ennakkomaksut}}{\text{Liikevaihto}} \times 100$$

Yritys

Tilastoyksikkönä on yritys. Yrityksellä tarkoitetaan yhden tai useamman henkilön yhdessä harjoittamaa taloudellista toimintaa, joka tähtää kannattavaan tulokseen. Yrityksiä ovat:

- ammatin- ja liikkeenharjoittajat, jotka toimivat omalla nimellään tai rekisteröidyllä toiminimellä,
- oikeushenkilöt (esim. osakeyhtiö, osuuskunta, säästöpankki, taloudellinen yhdistys ja avoin yhtiö),
- valtion ja kuntien liikelaitokset.

Toimialaluokitus

Käytetty toimialaluokitus on Toimialaluokitus 2008 (Tilastokeskus, käsikirjoja 4, Helsinki 2008). Toimialaluokitus 2008 perustuu EU:n toimialastandardiin NACE Rev.2:een siten, että NACE:n nelinumerotasoa on tarkennettu kansallisia tarpeita varten viidennellä numerolla.

Tilastoja voidaan tuottaa tarkimmalla toimialatasolla tietojen salaussääntöjä noudattaen.

Oikeudellinen muoto

Käytetty oikeudellinen eli juridinen muoto on yritysrekisterin käyttämä luokitus. Verohallinnon asiakastietokannassa olevat oikeudelliset muodot muutetaan Yritys- ja toimipaikkarekisterissä YTR:n käyttämän luokituksen mukaiseksi.

Kokoluokitus

EU:n komission suositus (6.5.2003) pienten ja keskisuurten (PK) yritysten määritelmästä (2003/361/EY, Euroopan yhteisöjen virallinen lehti N:o L 124/2003) määrittelee PK -yritykset sekä pienet yritykset seuraavien sääntöjen mukaan:

1. Pienet ja keskisuuret yritykset määritellään yrityksiksi,
 - joiden palveluksessa on vähemmän kuin 250 työntekijää ja joiden
 - vuosiliikevaihto on enintään 50 miljoonaa euroa tai
 - taseen loppusumma on enintään 43 miljoonaa euroa ja
 - jotka täyttävät kohdassa 4 määritellyn perusteen riippumattomuudesta.
2. Pieni yritys määritellään yritykseksi,
 - jonka palveluksessa on vähemmän kuin 50 työntekijää ja jonka
 - vuosiliikevaihto on enintään 10 miljoonaa euroa tai
 - taseen loppusumma on enintään 10 miljoonaa euroa ja
 - joka täyttää kohdassa 4 määritellyn perusteen riippumattomuudesta.
3. Mikroyritys määritellään yritykseksi,
 - jonka palveluksessa on vähemmän kuin 10 työntekijää ja jonka
 - vuosiliikevaihto on enintään 2 miljoonaa euroa tai
 - taseen loppusumma on enintään 2 miljoonaa euroa ja
 - joka täyttää kohdassa 4 määritellyn perusteen riippumattomuudesta.
4. Riippumattomia yrityksiä ovat ne yritykset, joiden pääomasta tai äänivaltaisista osakkeista 25 prosenttia tai enemmän ei ole yhden sellaisen yrityksen omistuksessa tai sellaisten yritysten yhteisomistuksessa, joihin ei voida soveltaa tilanteen mukaan joko PK -yrityksen tai pienen yrityksen määritelmää.

Suuruusluokkien liikevaihdon- ja taseen loppusummien rajoja tarkistettiin vuonna 2003. Suuruusluokkien tiedot edellisiin vuosiin eivät ole tästä johtuen täysin vertailukelpoisia.

Tietolähde

Tilinpäätöstilaston pääasiallinen tietolähde on verohallinnon elinkeinoverotusaineisto, jota täydennetään puuttuvien tietojen osalta Tilastokeskuksen omalla kyselylomakkeella ja virallisen tilinpäätöksen tiedolla.

Tilinpäätöstilastot on laadittu vuodesta 2000 lähtien 30.12.1997 voimaan tullutta uutta kirjanpitolakia ja -asetusta noudattaen (Kirjanpitolaki ja -asetus 30.12.1997 / 1336).

Tärkeimmät Tilinpäätöstilastojen laadintaan vaikuttavat tilastoalan asetukset ovat seuraavat:

1. Yritystoiminnan rakennetilastoasetus. Keskeinen vuosittaisten yritystoiminnan tilastojen laatimista ohjaava asetus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) No 295/2008.
2. Tilastoyksikköasetus. Yritystoiminnan tilastoinnissa sovellettava tilastoyksiköitä koskeva asetus Euroopan neuvoston asetus No 696/93.
3. Toimialaluokitusasetus. Toimialaluokitus 2008 perustuu Euroopan unionin yhteiseen toimialaluokitukseen, NACE Rev.2:een, jota on tarkennettu kansallisia tarpeita varten viidennellä tasolla.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Tilaston peruskehikon muodostaa Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisteri. Yritysrekisteristä saadaan tilaston keskeiset luokitusmuuttujat kuten toimiala, sektori, oikeudellinen muoto, omistajatyyppe, alue sekä henkilöstön määrä ja suuruusluokka. Tilinpäätöstilastoon yritykset on valittu käyttäen samoja rajoja toiminta-ajan, henkilöstön ja liikevaihdon suhteen kuin yritysrekisterissä. Myös yhdenkertaista kirjanpitoa pitävät ammatinharjoittajat sisältyvät tilinpäätöstilastoon. Lisäksi valtion liikelaitokset sekä energia- ja vesihuollon ja liikenteen toimialojen kunnalliset liikelaitokset ovat tilastossa mukana.

Tilinpäätöstilaston aineisto perustuu verohallinnon elinkeinoverotusaineistoon ja Tilastokeskuksen yritystiedusteluun. Elinkeinoverotusaineisto sisältää kaikkien elinkeinoverotuslain alaisten yritysten ja ammatinharjoittajien tilinpäätöstiedot. Se on ollut Tilastokeskuksen käytettävissä vuodesta 1994 lähtien.

Tilastokeskuksen tiedustelulla kerätään vuosittain tietoja noin 6 600 yritykseltä. Tilinpäätöstilaston kohdejoukosta tiedusteluun kuuluvat kaikki yli 50 henkilöä työllistävät yritykset. Lisäksi 10 – 50 henkilöä työllistävistä yrityksistä tiedusteluun on valittu yritykset satunnaisotannalla. Tiedustelussa on myös joitain alle 10 henkilöä työllistäviä yrityksiä sekä kaikki kunnalliset liikelaitokset.

Tilastokeskuksen tiedustelussa kerätään investointitietoja ja muita tilinpäätöksen lisätietoja. Aineistoa tarkistetaan erilaisilla sisäisillä loogisuus- ja suhdelukutesteillä. Tietoja verrataan myös muihin tietolähteisiin. Patentti- ja rekisterihallituksen elektronista kuva-arkistoa käytetään tietojen tarkistamisessa.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Tilinpäätöstilasto sisältää kattavasti tiedot kaikista liikeyrityksistä lähes kaikilta toimialoilta.

Maatilataloudesta ovat mukana työnantajina toimivat tilat. Tilinpäätöstilasto ei sisällä seuraavien toimialojen tietoja: 12, 64, 65, 66, 84, 851, 852, 853, 854, 85591, 856, 86210, 91010, 94 (toimialaluokitus 2008).

Elinkeinoverotusaineisto on tärkeä tilaston tietolähde. Aineiston laatu tarkistetaan ja korjataan ohjelmallisesti. Aineiston puuttuvat arvot korvataan eli imputoidaan ensisijaisesti yrityksen aikaisempien vuosien tiedoilla ja toiseksi liikevaihdoltaan ja henkilöstömäärältään vastaavanlaisen yrityksen tiedoilla.

Tilinpäätöstilaston lukuja julkaistaan sekä ennakkollisina että lopullisina. Perusaineiston täydentyminen ja lopettamistietojen päivittäminen aiheuttavat muutoksia lopullisiin tietoihin ennakkollisiin tietoihin verrattuna. Lisäksi ennakossa yrityksiä ei rajata pois lyhyen toiminta-ajan perusteella eli alle puolivuotta tilikaudella toimineita. Tilinpäätöstilaston tietojen tarkentumista ennakon ja lopullisen tilaston välillä on esitetty erillisessä revisiötaulussa.

Liiketoiminnan kuukausikuvaajien liikevaihto on laskettu verohallinnon kausiveroaineistosta. Liikevaihdon määrittely kausiveroilmoituksessa ei täysin vastaa tuloslaskelman liikevaihtoa.

Yritysrekisterin julkistamissa tiedoissa yritysten määrä on suurempi kuin tilinpäätöstilastossa. Ero syntyy pääasiassa maa- ja metsätalouden, rahoitus- ja vakuutus toiminnan sekä julkisen hallinnon yritysten puuttumisesta tilinpäätöstilaston luvuista.

Tilinpäätöstilastossa on käytetty EU:n komission suosittelemaa kokoluokittelua. Tämän johdosta jakautuminen kokoluokkiin eroaa yritysrekisterin julkistamista tiedoista, joissa pienet ja keski-suuret yritykset on määritelty vain henkilökunnan perusteella.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Yritysten tilinpäätöstilastosta tehdään vuosittain ennakkolliset ja lopulliset tilastot. Ennakkotiedot valmistuvat tilastovuotta seuraavan vuoden syyskuussa ja lopulliset tiedot tämän jälkeen helmikuussa.

Tilinpäätöstilastoa on laadittu alkaen vuodesta 1974.

5. Tietojen saatavuus

Tilinpäätöstietoja on saatavissa toimialoittain ja suuruusluokittain Tilastokeskuksen internet-sivuilta maksuttomasta STATFIN -palvelutietokannasta. Tilastokatsaukset ovat saatavissa tilastojen kotisivuilta.

6. Tilaston vertailukelpoisuus

Tilastotietojen eri ajankohtien vertailukelpoisuuteen vaikuttavat kirjanpitolain muutokset. Vuoden 2003 tilastossa otettiin käyttöön laskennallinen palkkakorjaus. Palkkakorjaus on tehty pienille yrityksille, joilla yrittäjien tekemä palkaton työpanos on suuri. Palkkakorjaus parantaa yritysten välistä vertailtavuutta. Tiedot on julkaistu siten, että tiedot on saatavissa myös ilman palkkakorjausta.

Tilastovuoden 2008 julkistamisen yhteydessä tilinpäätöstilastoissa otettiin käyttöön uusi toimialaluokitus TOL 2008. Toimialaluokituksen käyttöönotto muuttaa useiden toimialaryhmien rakennetta siten, että tiedot eivät ole kaikilta osin vertailukelpoisia toimialaluokituksella TOL 2002 julkistettuihin lukuihin.

Tilastovuonna 2008 uudistettiin myös henkilöstön lukumäärän laskentatapaa. Henkilöstön lukumäärä saadaan tilinpäätöstilastoihin nyt kokonaan yritysrekisteristä ja se noudattaa yritysrekisterin vuositilastossa määriteltyä kokovuosityöllisen määritelmää.

Edellä mainitut toimiala- ja henkilöstömuutokset on huomioitu uudessa aikasarjassa, joka on tehty tilastovuodesta 2006 lähtien. Vanhan toimialaluokituksen TOL 2002 ja henkilöstön lukumäärän mukaisen aikasarjan viimeinen tilastovuosi on 2008.

7. Tietojen selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Tilastotiedoista on saatavilla yhtenäiset aikasarjat 1999 - 2008 TOL 2002 luokituksella ja 2006 - 2011 TOL 2008 luokituksella. Yhtenäisyyttä muihin tilastoihin rajoittavat käsitteelliset ja menetelmälliset asiat:

1. Liiketoiminnan kuukausikuvaajien liikevaihto on laskettu verohallinnon kausiveroaineistosta. Liikevaihdon määrittely kausiveroilmoituksessa ei täysin vastaa tuloslaskelman liikevaihtoa.
2. Yritys- ja toimipaikkarekisterin tilastoissa yritysten määrä on suurempi kuin tilinpäätöstilastossa. Ero syntyy pääasiassa maa- ja metsätalouden, rahoitus- ja vakuutus toiminnan sekä julkisen hallinnon yritysten puuttumisesta tilinpäätöstilaston luvuista. Myös yritysten luokittelussa toimialoille on jonkin verran eroja. Toimialoittaiset luvut saattavat poiketa yritys- ja toimipaikkarekisterin luvuista myös fuusiokorjausten erilaisesta ajoituksesta johtuen. Tilinpäätöstilastossa fuusiokorjaukset tehdään tapahtumavuonna, mutta yritys- ja toimipaikkarekisterissä vasta seuraavana vuonna. Yritys- ja toimipaikkarekisteri ei myöskään tilastoi kunnallisia liikelaitoksia.
3. Tilinpäätöstilastossa yritysten kokoluokitteluna on käytetty EU:n komission suositusta. Tämän johdosta jakautuminen kokoluokkiin eroaa Yritys- ja toimipaikkarekisterin tilastoissa esitetyistä lukumääristä. Niissä pienet ja keski-suuret yritykset on määritelty vain henkilökunnan perusteella.
4. Kansantalouden tilinpidon toimialoittainen arvonnalisäys perushintaan poikkeaa tilinpäätöstilaston jalostusarvosta, koska kansantalouden tilinpidon laskelmat laaditaan toimipaikoittain. Tilinpäätöstilastojen jalostusarvon laskenta pohjautuu yritystason tietoihin. Lisäksi tilinpäätöstilaston jalostusarvo arvioidaan tuottajahintaan.

Lisätietoja

Leena Jussila 09 1734 3754
Vastaava tilastojohtaja:
Hannele Orjala
rakenne.tilastot@tilastokeskus.fi
www.tilastokeskus.fi
Lähde: Kaupan tilinpäätöstilasto 2011, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tietopalvelu, Tilastokeskus
puh. 09 1734 2220
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1797-5336 (pdf)